

העותרים :

1. סעיד צלאח

ע"י עוה"ד עביר בָּכָר
מהקליניקה המשפטית לזכויות ושיקום אסירים, אוניברסיטת חיפה
טל': 04-9815327; נייד: 050-3025502; פקס: 072-2449452
דוא"ל: abeer.baker@gmail.com

2. ראוי סולטאני

ע"י עוה"ד חסן ג'בארין ואח'
מעדאלה: המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
טל': 04-9501610; פקס: 04-9503140

3. מוחמד כרים יונס

ע"י עוה"ד אן סוצ'יו ו/או לילה מרגלית ו/או דן יקיר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח
טל' 03-5608185; פקס: 03-5608165

נגד -

-

המשיבים:

1. שרות בתי הסוהר

2. מדינת ישראל

3. המשרד לביטחון פנים

כולם ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים

4. האוניברסיטה הפתוחה

ע"י עוה"ד סלי ברון

תגובת העותרים לסיכומים מטעם המדינה

מוגשת בזאת תגובה תמציתית מטעם העותרים לסיכומים שהוגשו ביום 29.05.14 מטעם המשיבים 1-3 (להלן: "המשיבים"), כדלקמן:

1. ראשית, העותרים יפנו לכל הטענות שהעלו הן בבקשות רשות הערעור שהוגשו מטעמם בפני בית המשפט הנכבד, הן בעתירתם לדיון נוסף והן בסיכומים שהוגשו מטעמם ביום 20.02.14.

2. העותרים יציינו, כי הטענות שהעלו במסגרת כתבי הבי-דין שהוגשו מטעמם עד כה, יש בהן כדי לספק תשובה עניינית ומשפטית לכלל הטיעונים העולים מסיכומי המשיבים. אי

לכך ומטעמי יעילות וחידוד המחלוקת המשפטית יבקשו העותרים להגיב בתמציתיות, וכדלקמן:

3. בסיכומיהם חוזרים המשיבים על המניע שהביא לקבלת החלטתם לשלול את הלימודים מהאסירים הביטחוניים אם כי בצורה חלקית בלבד. לדידם, לאחר עריכת בדיקה מקיפה אודות תנאי כליאתם של האסירים המסווגים כביטחוניים, נמצא כי האסירים מקבלים הטבות מעבר למה שהדין מחייב ועל כן הוחלט לשלול מהם את אותן הטבות. כלום לא נכתב מדוע אותה בדיקה נעשתה ומה הרקע שקדם לה ולא ניתן אף הסבר המניח את הדעת שיכול להסביר מדוע לא נעשתה בדיקה זהה לגבי כלל אוכלוסיית האסירים בכלא. ללא קשר לתיאור הלא נכון בדבר "ההטבות" שהאסירים הפלסטינים מקבלים, העותרים ישובו ויטענו, כי המניע שעמד בבסיס שלילת לימודי האסירים הנו מניע פסול (תגובה להחזקתו בשבי של החייל גלעד שליט) ומשכך דין שלילת ההטבה בטלות ולו מהטעם הזה בלבד.

4. המשיבים חוזרים על טענתם, כי מה שהוחלט לשלול מהאסירים בסופו של יום הנם דברים שהדין, לטעמם, אינו מחייב הענקתם. יש להזכיר, כי הטבה כשמה כן היא. אך ההטבה נהפכת לזכות כאשר היא מוענקת לחלק מהאסירים. שלילתה מחלקם האחר של האסירים כפופה לעקרונות החוקתיים ועקרונות המשפט המנהלי. לפיכך גם אם נניח שאין חובה לספק את "ההטבה" הרי מרגע שניתנה, שלילתה כפופה לעקרונות המשפט המנהלי והמשפט החוקתי ובעיקר לעקרונות ההגינות והשוויון. כך הוא באשר לשלילת חופשה מאסיר, כך הוא באשר לשלילת התייחדות מאסירה ובוודאי ובוודאי כך המצב לגבי שלילה גורפת וקולקטיבית של לימודי אסירים, לאחר שאלה ניתנו להם במשך כעשרים שנה.

5. מסיכומי המשיבים עולה המסקנה, כי די אם יש לשב"ס סמכות לסווג את האסירים לפי קבוצות "פליליים וביטחוניים" על מנת להכשיר כל פרקטיקה מפלה או מבחינה בין שתי קבוצות האסירים. כדי לתמוך בעמדתם זו המשיבים מפנים להחלטות שיצאו מלפני בית המשפט הנכבד שבהן עמד על הצידוקים להחלת הסדרים שונים בבתי הכלא: אלה שחלים על פליליים ואלה שחלים על ביטחוניים.

6. אולם, עיון בכל ההחלטות שיצאו מלפני בית המשפט הנכבד לרבות אלו שמבקשים המשיבים לתמוך את עמדתם עליהן לא מותיר ספק כי עמדתם של המשיבים בטעות משפטית יסודה. בית משפט זה הצדיק הנהגת הסדרים שונים בין קבוצות האסירים כאשר הוא השתכנע ששלילת ההטבה או הזכות מתחייבת על מנת לשמור על בטחון המדינה, המשמעת והסדר בכלא. עיקר ההגבלות שנמצאו לגיטימיות על ידי ביהמ"ש נגעו לקשר עם העולם החיצוני באמצעות שיחות טלפון, התייחדות וביקורים מדרגה שנייה.

ראו: רע"ב 6956/09 יונס נ' שרות בתי הסוהר [פורסם בנבו (7.10.10)]; עע"א 4714/04 עמיר נ' שב"ס [פורסם בנבו (7.03.05)]; עע"א 1076/95 מדינת ישראל נ' קונטאר, פ"ד (4) 492 (1996).

7. בענייננו, העותרים יבקשו להזכיר, כי שאלת הקשר עם העולם החיצוני איננה עומדת במוקד הדברים גם אליבא דמשיבים. ברור לכל, כי מדובר בקשר אקדמי לימודי מפורח שנעשה בתיווך קצין/ת החינוך של מתקן הכליאה מול מוסד ישראלי אקדמי. לא ברור אפוא, כיצד הפך הסיווג עתה לרלוונטי לשאלת הלימודים כאשר אלה ניתנו וקוימו משך דורות.

8. המשיבים לא הרימו את הנטל המוטל עליהם להסביר ולנמק מדוע ההבחנה בין האסירים בהקשר עסקינן איננה אפליה פסולה במיוחד כאשר אין קשר רציונלי בין הסיווג בהקשר הספיציפי הזה לבין הלימודים שהוענקו לאסירים הביטחוניים עד לשנת 2011. אי לכך, תשובת המשיבים לא עוברת את מבחני פיסקת ההגבלה: הם לא הסבירו מדוע השלילה הינה לתכלית ראויה וגם לא שיכנעו שהשלילה הינה מידתית.

9. ועוד; טענת המשיבים לפיה האסירים הפליליים והאסירים הביטחוניים משתייכים לשתי קבוצות שוויון שונות ומשכך יש הצדקה להבחנה ביניהן חושפת במדויק את התפיסה השגויה שכנגדה יוצאים העותרים. אם נקבל את טענת המשיבים כאילו קיימות שתי קבוצות נפרדות שאין ביניהן כל מקום להשוואה, הרי שניתן להצדיק באופן זה כל הפליה בתנאי מחיית האסירים הביטחוניים לעומת הפליליים. אלא שנקודת המוצא שהנחתה עד היום את בתי המשפט בפסיקות בעניין זה היתה כי הסיווג כשלעצמו אינו יוצר שתי קבוצות שוויון ואינו מצדיק הרעה שרירותית של תנאי המאסר. חריגה מעקרון זה הותרה בנסיבות מסוימות בלבד כאשר הסיווג היה רלוונטי להטבה או לזכות שביקשו להגביל.

על יסוד האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד להפוך את פסק דינו מושא עתירה זו ולהורות על חידוש לימודיהם של האסירים המסווגים כביטחוניים במסגרת האוניברסיטה הפתוחה בישראל.

_____

אן סוציו, עו"ד

_____

חסן ג'בארין, עו"ד

_____

עביר בכר, עו"ד

16.06.14